

Asia: VN/35183/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi varhaiskasvatuslain 31 §:n (päiväkodin johtajan kelpoisuus) sekä 75 §:n 5 momentin (siirtymäsäännös) muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Mikä on kantanne esitykseen?

esitystä kannatetaan muutoksilla, muutosehdotus/muutosehdotukset ja perustelut

Perustelut kannastanne

Talentia kannattaa hallituksen esitystä päiväkodin johtajan kelpoisuudesta sosionomi (YAMK) -tutkinnon suorittaneille varhaiskasvatuksen opettajille ja varhaiskasvatuksen sosionomeille, mutta katsoo, ettei kelpoisuutta tule lähtökohtaisesti sitoa esitettyihin 60 opintopisteen kasvatustieteen lisäopintoihin.

Lisäksi Talentia kannattaa siirtymäsäännöksen laajentamista, jotta nykyisin kelpoisina toimivien päiväkodin johtajien asema turvataan myös vuoden 2030 jälkeen. Pidämme lakimuutosta tärkeänä varhaiskasvatuksen johtajaresurssien saatavuuden, alan veto- ja pitovoiman sekä koulutusjärjestelmän yhdenvertaisuuden näkökulmasta.

Varhaiskasvatuksen sosionomi (YAMK) -tutkinto tuottaa päiväkodin johtajan tehtävässä tarvittavaa johtamis-, kehittämis-, tutkimus- ja verkosto-osaamista. Tutkinto rakentuu varhaiskasvatuksen sosionomin tutkinnon pohjalle, johon sisältyy laaja varhaiskasvatuksen, pedagogiikan ja sosiaalipedagogiikan osaaminen sekä käytännön harjoittelut. Lisäksi YAMK-opintoihin hakeutuminen edellyttää työkokemusta alalta, mikä vahvistaa työelämälähtöistä asiantuntijuutta ja johtamisvalmiuksia.

Päiväkodin johtajan tehtävä on nykyisessä toimintaympäristössä laaja johtamistehtävä, jossa pedagogisen johtamisen lisäksi korostuvat henkilöstöjohtaminen, talousjohtaminen, verkostotyö, muutosjohtaminen sekä yhteistyö perheiden ja eri viranomaisten kanssa. Näihin tehtäviin sosionomi (YAMK) -koulutus antaa erityisen vahvat valmiudet. Johtamisosaamisen arvioinnissa on tunnistettava

varhaiskasvatuksen pedagogisen johtamisen lisäksi myös sosiaalipedagoginen näkökulma, lasten ja perheiden hyvinvoinnin tukeminen sekä moniammatillisten yhteisöjen johtaminen.

Talentia pitää myönteisenä sitä, että hallituksen esitys mahdollistaa uuden kelpoisuuspolun ilman kasvatustieteen maisterin tutkinnon suorittamista. Esityksessä ehdotettu 60 opintopisteen laajuinen kasvatustieteen perus- ja aineopintojen kokonaisuus herättää kuitenkin kysymyksiä tarkoituksenmukaisuudesta ja yhdenvertaisuudesta. Sosionomitaustaisella varhaiskasvatuksen ammattilaisella on jo alemmassa tutkinnossaan vähintään 60 opintopisteen laajuiset varhaiskasvatuksen ja sosiaalipedagogiikan opinnot sekä pedagogista osaamista tuottavat harjoittelut ja opinnäytetyö.

Mikäli lainsäätäjä kuitenkin päätyy säilyttämään lisäopintovaatimuksen, tulee näiden opintojen voida sisältyä YAMK-tutkintoon 30 opintopisteen osalta ja opintojen olla opiskelijalle maksuttomia. Malli, jossa lisäopinnot suoritettaisiin pääasiassa avoimen yliopiston maksullisina opintoina, voi käytännössä asettaa hakijat eriarvoiseen asemaan ja siirtää kustannuksia työntekijöille tai työnantajille. Lainsäädännön uudistamisessa on tunnistettava myös työelämän nykytila: varhaiskasvatuksessa toimii jo nyt päiväkodin johtajina sosionomitaustaisia ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneita ammattilaisia, joiden kelpoisuus perustuu voimassa olevaan sääntelyyn ja siirtymäsäännöksiin. Heidän käytännössä osoittamansa johtamisosaaminen on vahva peruste sille, että koulutusjärjestelmän tulee jatkossa tunnistaa sosionomi (YAMK) aidosti yhdeksi johtajakelpoisuuteen johtavaksi tutkintopoluksi eikä rakentaa tarpeettomia uusia esteitä jo olemassa olevan osaamisen päälle.

On vaikea perustella, miksi varhaiskasvatuksen sosionomin tutkinnon, työkokemuksen ja ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon muodostama osaamiskokonaisuus ei sellaisenaan voisi tuottaa kelpoisuutta päiväkodin johtajan tehtävään, kun sosionomitaustaisia henkilöitä toimii jo nykyisin kelpoisina päiväkodin johtajina siirtymäsäännösten perusteella.

Mahdollinen ehdotus pykäläksi

-

Muut huomiot esitykseen

-

Rytilahti Anne

Sosiaalialan korkeakoulutettujen ammattijärjestö Talentia ry